

Godina IV.

Svaka sila za vremena!

Pravo ili sila.

U jučerašnjem „Gazzettinu“ nalazimo jedno priznanje, koje na svaki način ne može odvratiti naše pozornosti sa zblijekih činjenica. Tamo se veli: „Ne sme se verovati, da će sva područja, koja Talijani sada okupiraju na temelju primirja, pripasti njima na mirovnom kongresu. Kako je bilo izričite rečeno radi se samo o namjerama opreznosti, koje su poduzete da se zapreči, da ne bi pobjedjena država mogla se kako opirati i na nove vojničke organizirati“.

Talijanski list veli dakle također, da je sve to samo privremeno, samo trenutčno, i da je to samo jedna mera opreznosti.

Talijanska je vojska unijela u bivša područja pokojne Austro-Ugarske monarhije, u mišljenju, da ta monarhija još uvek postoji. A kad bi Austro-Ugarska monarhija još uistinu opstojala, bila bi Italiji i njezinim saveznicima — prijateljima Jugoslavena — okupirana područja te države samo jamstvo, da se Austro-Ugarska monarhija ne će više pokušati da se bori oružjem protiv njih, jamstvo također, da će Habsburška kuća održati svoju zadanu reč — što se inače, poznavajući mentalitet nemačke aristokracije i vojničke birokracije ne bi bilo moglo verovati.

Sada Italija i saveznici stoje pred posvema novom činjenicom. Mesto neprijateljske Austro-Ugarske, nalaze tu oslobođene narode, koji su tu Austro-Ugarsku oborili, nalaze mlade države, koje hoće da živu u miru, skladu i prijateljstvu s državama četvornog sporazuma.

Naši došli su u Pulu se na to ne obaziru. Oni hoće da provodjaju uvete za primirje, utanačene s Austro-Ugarskom, koja ne postoji više, te traže zaposednuće sviju utvrda u Puli i izručenje bivše austro-ugarske sada već jugoslavenske flote. Hoće dosledno također da preuzmu upravu nad Pulom, a govori se također da su to isto učinili već u Zadru.

Tu ćemo opet da citiramo „Il Gazzettino di Pola“:

„Jugoslaveni biće možda bolno preneraženi videti kako sada tolika područja dolaze pod talijansku upravu. Nu oni znadu, da te okupacije nisu sve definitivne, te da su naša pitanja bila već rešena od njihovih zastupnika u inozemstvu u sporazumku sa sporazumom i na temelju recipročnih žrtava i reciprocnih kompenzacija. Mislimi, da prednost okupacije nekog mesta ili nekog predmeta stvara i pravo na to bilo bi bezazlenošću. Možda će se na mirovnoj konferenci opet pretesti ugovori, koji su već sklopljeni. Ali sve će se osnivati na pravu a ne na silu“.

Mi smo talijanskim listu zahvalni, da je u deba ulaska talijanskim četa u Pulu, napisao one reške. Ma kakovi se događaji desili u ovim našim stranama, događaji, koje svaki rat sa sobom nosi, mi možemo biti mirni i sigurni, da o pripadnosu ovih spornih područja ne će odlučivati ni admirali ni generali, koji su u ratu samo izvršavajuće sredstvo i oruđe, već ljudi, kojima će biti na srcu, da potomcima svojim ne prirede svojim zaključcima pakao rata, kakav smo mi proživeli.

Jer dok se bude htelo otmirati tudja područja, dok se bude udovoljavalo imperijalističkim težnjama jedne države ili jedne klase u državi ili jedne dinastije, dotle će ostati uvek pokradenoj i prevarenoj ili izigranoj državi dosta toga, da „oslobadja“, da osvečuje sramotu ili kažnjava zlobu, koja je je nešte sakrivila.

No rekli smo već, da je samo surovi nemački militarizam isticao silu nad pravom. Wilson je svojom filozofijom oborio taj militarizam, a nema sumnje, da Wilson ne će hteti prignuti svoje šije ni pred drugim kojim imperijalizmom. Talijanski list veli, da će se pretesti i već sklopljeni ugovori. — Razume se — u doba svesvetske revolucije ne će vrediti ugovori, što ih je vladalačka kuća sklopila s drugom vladalačkom kućom a mišl ovi, što ih je jedna imperijalistička država sklopila s drugom. Wilson, koji je priznao jugoslavenima pravo da sami odluče o svojoj sudbini, ne će nikada dozvoliti, da se mlada Jugoslavija u njenom nastanku uguši ili joj se udavica ude, zatvorivši joj put na njezinu zoru i svetli njezinu obala.

Govor zapovednika jugoslavenske mornarice.

Izakako je pročitao brzjavku zagrebačkog narodnog veća, kojom se fregatni kapetan Metod Koch imenuje kontreadmiral i zapovednikom mornarice, izrekao je novi zapovednik mornarice sledeći nagovor mornarskom veću:

Moje imenovanje kontreadmiralom i zapovednikom mornarice posebno je za mene odlikovanje i zadovoljština, koju medjutim ne shvatam u osobnom smislu, već kao odlikovanje jugoslavenske ratne mornarice, koja lime dobiva svog prvog kontreadmirala i prvog svog zapovednika i koju smatram kao venčanje rada izvršenoga doduše za kratko doba ali za to tim intenzivnije. Posle stogodišnjeg potlačivanja došli smo dotle, da na našoj obali možemo slobodno da raspolagamo našom flotom i da ju stavimo u službu za domovinu. Pretvorba flote u nacionalnom i demokratskom smislu, da svi na sve pripadnike ratne mornarice načelnu, da složno i voljno suradjuju po poznatom načelu, „Slogom rastu male stvari, a neslogom sve pokvari“. Samo ako ćemo raditi zajedno točno i sporazumno, kao precizni sat, postićemo ono što, narod od nas očekuje. Ovak rad nećemo nipošto otežčavati besplodnim raspravljanjem, već ćemo se odmah lačati posla te započeti obnovom onoga u demokratskom smislu, što je taj rat unijelo, Caelma, Poljacima i Rumunjima, koji su se stavili na raspolaganje jugoslavenskoj vladi neka bude izrečena srdačna zahvala. Zahvalni smo također nemačkom i mađarskom odboru, koji su mnogo pripomogli k tome, e su se prilike u gradu tako lepo i mirno razvile. Pozvao sam gospođu radi toga k sebi, da im kažem, kako je sada potreban složen rad. U tom složenom radu nećemo se ukočeno držati pravila i odredaba, već ćemo biti uvek spremni, da nadomestimo i upotrijumimo slabije odredbe boljima, da taj naš rad bude na čast i slavu našoj jugoslaviji. Živela Jugoslavija, živela jugoslavenska mornarica!

Metod ČIRI KOOH m. p. kontreadmiral.

Iz Jugoslavije.

Trst. Na zapoved talijanskog guvernera u Trstu bila je raspisana filijalka bečkog dopisnog ureda. Jmačno će se doskora osmovali onde filijalka kakvog talijanskog dopisnog ureda, jer, kako reče general Karlo Petiti di Roberto Trst je već definitivno i zauvek pripojen Italiji. Tom prilikom donosim nekolicu opaski najtežih i najvažnijeg češkog lista „Národní Listy“ o Trstu: „Naprama talijanskim tražbinama iznosi Jugoslavija veoma stalni zahtev, da Trst pripadne jugoslavenskoj državi, jer je integralni njen deo koji u geografskom toli u etnografskom pogledu. Trst, u kome žive 70.000 Jugoslavena opkoljen je isključivo slavenskom okolicom i sami iredentisti (Angelo Vivante u knjizi „Irredentismo Adriatico“) dopušta, da se se ovde sustavno potalijancivali Slovenci, i da se se njima uskraćivala sva sretstva za razvoj i kulturu. Jugoslaveni su spremni zajamčiti Trstu internacionalni značaj i vlasitu autonomiju, no ustraju pri tom, da se ga ne mogu odreći. Za nas ne trebamo osiguravati, da želimo, da Trst pripadne Jugoslaviji, i da je to specijalno naš interes, da imamo slobodan put, koji će nam zajamčiti saveznička jugoslavenska država, kako je u ostalom bilo i u nacrtima antante, setimo li se govora Briandovih, Sazonovih itd“.

Českoslovačka vojska zaposela prugu u Sloveniji. Jučer primio je puljski mesni odbor brzjav iz Ljubljane ovog sadržaja: „Jutros českoslovačka vojska zaposela prugu. Dr. Pogačnik“.

* Karlo, bivši austro-ugarski vladar bez kuće i krova. Nikola Romanov, Ferdinand Koburg, Karlo Habsburg — tri bivša cara, kojima su valovi svesvetske revolucije oteli prestoje u — nepovrat. A možemo reći, da drugi slede. Karlo Habsburški nije bio ni hvaljen ni omražen, jer nije sam sebe pokazao nikakvim činom. Bio je slabik i nedostojan. Puno je pisao bio Sikstu Pevskom i Francisku, da posreduje za mir, i lakomno — što je uspeo bila vlastitost vladara kreditornih država, ustredilo, da nije pisao ništa. Nije imao snage da dađe svojoj bivšoj državi „dobro mi“, i ni Beču, koji su mu par dana kucali, ali su ostali publici. Kako se govori uvek se čuje car u Bevarskoj.

Čechoslovenci!

Zitza je naš svátek! Veliký svátek celého národa čechoslovenského.

Odčináa je Bílá Hora! Rakousko, které nás po 300 let ujařmovalo, vyssávalo, utiskovalo a pronásledovalo, neexistuje již více! Historie je spravedlivou! Svobodní národové triumfují!

Dosud jsme oslavovali 8. listopad jako den nehlubšího smutku! Zítza ponejprve uvítáme osudný jubilejní den jasotem a radostí!

Československý stát je a bude! Bude a musí býti všem lidu československému dobrým otcem a nejlepší matkou! Evropa, celý svět, bude pyšným na náš stát!

Každý nerad mluví o mrtvých. I my o bývalém Rakousku neradi mluvíti budeme.

Nad hroby padlých rozkvetou však růže, horká krev bratří, otců i synů, prolitá kdesi v neznámých krajích zárodní naší osvobozenou zemí!

Občané svobodného státu čechoslovenského! Přijďte, pokud Vám služba dovoluje, všickni na zítřejší tábor před Strojnickou školou.

Přirozeno, že bychom z té duše rádi súčastnili se oslavy ve své krásné nádherné domovině. Zatím to nejde. Budte však klidni! Den našeho odjezdu se rychle blíží. Jde v prvé řadě o to, bychom se živi a zdraví dostali do svých domovů!

Ústřední pracovní výbor čechoslovenský

8. listopadu 1918 v 10 hodin dopoledne na cvičišti před strojnickou školou

slavnostní tábor lidu.

Tábor zahájí v 10 hodin dopol. předseda „Ú. P. V. Č.“ vrchní inženýr občan Sokol František.

K programu: „Bílá Hora a osvobozený národ čechoslovenský“ promluví redaktor Petr Balek.

Další projevy učiní: setník občan Svatoš Otakar, zástupce výboru námořníká.

Po ukončení tábora nastane klidný rozchod! Čechové! Před zraky Pulje budeme manifestovati! Netřeba připomínati, že důstojnost celého projevu bude všemi zachována! Na zdar!

Dnes ve čtvrtek přesně o 2 1/2 hod. odpol. koná se důležitá porada českých důvěrníků námořnictva v Národním domě, I. posch.

Naděni v Čechách dle došlých zpráv je bezpříkladné. Pořádek však není a nebyl nikde porušen. Události vyvíjejí se klidně. O své rodiny nemějte žádných starostí. Je o ně dobře postaráno čechoslovenskou vládou. První transporty Čechů z Pulje odjedou patrně po 10. listopadu. Před odjezdem vydá každému příslušníkovi čechoslovenského národa „Ú. P. V. Č.“ zvláštní potvrzení, že v této době dobrovolně dal služby své jhoslovenskému státu. Dokument ten bude mít přirozeně velikou cenu. „Ú. P. V. Č.“ žádá důtklivě znovu všechny Čechy, by klidně vyčkali dalších rozhodnutí o postupu odjezdu, aby nenastal chaos a nepořádek. Práce s odjezdem spojené jsou veliké a zodpovědné a proto každá nedočkavost práci tu jenom ztěžuje a klidný vývoj znemožňuje.

Bratrské vojsko italské ve jménu čtyřdňový dojel do Pulje a převezme provisorně do svých rukou vojenské objekty. Osud Pulje přirozeně rozhodnut bude teprve na mírové konferenci. Rázné zprávy, jež se rojí a mluví každou chvíli, jsou proto bezpředmětny.

České vojsko. Záležitosti českých legionářů vedou: U pozemních formací (infanterie, dělostřelctvo atd.) setník Svatoš, u námořníka legátů poručík Sládeček. Velitelem všech je občan Újezd. Ústřední výbor se od státní v hotelně Central.

Vyjmečni propouštení díti se může pouze na potvrzení námořnických resp. vojenských komitét.

Všichni dosud nezařazení důstojníci Čechoslováci pozemních formací necht se přihlásí u pobojníka československé brigády nadpor. Símý v budově velitelství válečného přístavu, v příz. v pravo.

Hlastež se v kanceláři „U. P. V. C.“ řezníci, krejčiči, truhláři a lednáři.

Vojnici Jugoslaveni! od stojeće vojske.

Radi ustrojenja vojničkog odbora Jugoslavena u Puli imadu smesta svi Slovenci, Hrvati i Srbi i to svaki posebice izabrati svojeg pouzdanika i zastupnika.

Pravo izbora ima svaki koji si uži kod stojeće vojske ne samo vojnici već i radnici uzeti u vojsku. (Arbeiterabteilung).

Izbor ima se provesti u koliko to već nije učinjeno tako, da svaka-kompanija ili pododoe (Unterabteilung) bira za sebe i to na 20 vojnika jednog pouzdanika. Gde ih ima manje od pet imadu isti to potpisanomu odmah javiti radi premeštenja.

Svi ovi kao i prije pouzdanici imadu doći na sastanak u petak, dne 8. studena u trisata posle podne i to u zgradi Kriegshafenkommande II. kat desno, gde će se izabrati odbor i gde će isti primiti sve upute i obavesti. Tko bi bio zaprečen ima poslati zamenika.

Svaki pouzdanik neka donese sobom već popisana imena vojnika koje zastupa uz naznaku godine rođenja, gde su nadležni, što je u civiliu, jeli oženjen broj dece, jeli aktivan.

Svaki Jugoslaven vojnik ili radnik stojeće vojske imade bezuvjetno do daljne odredbe ostati na sadanjem mestu i izvršiti svoj posao jer Jugoslavija ne hrani badava besposlene ljude.

Umolvavaju se svi kommandanti trupa i zaveda gore rečeno dati odma proglasiti, te omogućiti tako izbor kako i dolazak pouzdanika.

Za odbor:

Inženjer Panjković, Dr. Vesel, Inženjer Božić.

Domáče vesti.

Događjaji u Puli.

Usled dolaska Talijana, kao naših saveznika u Pulu nastala je medju našim ljudima neka zbrka, te je naš odbor salečivam raznim pitanjima i informacijama, iz čega opažam, da je nastala medju našim narodom neka uzrujanost. Na umirenje i ravnanje našim ljudima, daču neka razjašnjenja. Austro-Ugarska je pred svojim neprijateljima kapitulirala, dakle položila oružje, kao nesposobna za svako daljnje ratovanje. Na njezinu kapitulaciju, dala je antanta uvete primirja, i to, na 1. o. m. uveli su bili po Agenciji Stefani obelodanjeni, dočim je jugoslavenska vlada tek na 1. o. m. posle podne poslala obavest antanti i Americi, da je bivša Austro-Ugarska mornarica spala pod našu vlast. Urote primirja napram Austro-Ugarskoj, puočela je Italija bezodvlačno provadjeti, te je jasno, da ono što naš talijanski saveznik danas provadja, vrši uvete primirja napram Austro-Ugarskoj, a ni pošto ne napram Jugoslaviji. Zapovednici talijanske vojske, vrše samo nalog, što su dobili od antante i Amerike, ali pošto je Jugoslavenska vlada u Zagrebu protestirala proti svakoj okupaciji, jer se napokon mi sami smatramo antantinim saveznicima, očekuje se, da će naš talijanski saveznik bit opozvan, a kada bi i zaposeo sve, te ostao, to će trajati samo tako dugo, dok mirovna konferenca, koja će se sastojati od svih vlasti zaključí, kome će Pula i drugi krajevi, kao i samo brodovlje pripadati. Iz svega toga razabira se, da je sve ovo ništa drugo, nego jedno nesporazumljenje, koje će se u nekoliko dana urediti, zato bi bila pogreška, kad bimo mi delotvorno izkazivali svoje ogorčenje ili uništavali stvari, koje imamo još u rukama, jer uzdajući se u pravednost stvari i svim činjenicama, koje posedujemo, sve su te stvari naša vlastnost, a onaj, koji uništava svoju vlasnost, nije na svome mestu. Toga radi moramo biti trezni i hladnokrvni, te dobro razmognati prije nego nešto učinimo. Dalje se opaža, da vlada i medju talijanskim pučanstvom, a osobito medju socijalistima neko nezadovoljstvo sa svim onim, što se danas okolo nas zbiva, te izgleda, da nisu oduševljeni time, da bi naš talijanski saveznik zaposeo Pulu. Tome idu izjave, koje kolaju od usta do usta, naime: Mi nećemo imperalizma, nego slobodnu republiku. Borili smo se za slobodu naroda, i nju hoćemo da imamo. Ali i kod toga preporučam našem narodu veliku opreznost, te da nebi pošlo na lepak onima, koji bi onda mogli kazati, da je bila koja narodnost od našeg naroda zlostavljena, a nas predstavili drugima, kao narod, koji teži za gaženjem i tlačanjem tudjih

prava. Svaka medjusobna borba, ili krvoproliće bilo bi besmisleno, jer nećemo odlučiti ni mi, ni koja druga narodnost od pripadnosti Istre, nego će odlučiti oni, koji će za to biti pozvani, po tome, svaka borba i svako krvoproliće, bilo bi uzaludno. Nek svaki naš čovek stoji na svome mestu trijezno, pametno i hladnokrvno, ali zato vikanja i galamljenja, a više žilavog i neumornog rada.

Josip Baselli.

Zadušalice za poginule na „Viribus Unitis“, obdržaće se danas u četvrtak u 11 i pol sati pre podne u stolnoj crkvi. Umolvavaju se sve oblasti, da pošalju izaslanstva. Narodni odbor.

Našim sokolima i omladini. Pošto se očekuje čehoslovačka vojska, kao i antantina mornarica, preporučamo svim našim sokolima, sokolašicama i ostaloj omladini, da budu pripravni u svojim odorama, odnosno sa vrpcama, te se propitaju u „Narodnom domu“ kod Josipa Baselli; koji će im dati daljnje upute za doček mornarice, odnosno vojske. U tom slučaju preporuča se, da se svi naši ljudi priključe poverci, a na kućama nastanjenim od naših ljudi, nek se izveše narodne zastave ili zastave antantinih vlasti.

Ukrajincima. Ukrajinski narodni odbor uređuje od 7. novembra 1918. u državnoj zgradi (Stabgebäude) prizemno levo, vrata br. 20.

Manifestacija bez ređi. Jučer je mučke prošla gradom protestna povorka talijanskih socijalista. Dostojanstveno u moru talijanskih trikolora — koje su već u modi — kao nedavno crno-žute kretala se povorka s crvenom zastavom gradom. Svaki njezin član bio je okličen crvenom vrpcom. Na čelu povorke stupale je nekoliko sedih prijatelja i zastupnika proletarijata iz sredine talijanske inteligencije.

Odrežani. Mi smo danas od sveta odrežani. Hvala nekadašnjoj austrijskoj upravi, koja je imala jedinu svrhu germanizacije i centralizacije cele države, bila je filijalka austrijskog bečkog dopisnog ureda u Trstu. Jučer je ta filijalka bila po nalogu novog talijanskog guvernera u Trstu raspuštena i mi već sinoć niemo mogli da dobijemo nikakvih vesti. Pošta nam ne dolazi već sedmi dan. Nit znamo potanko što se zbiva u Sloveniji, niti što se događa u Hrvatskoj i Slavoniji a ni u ostalim krajevima bivše Austro-Ugarske kaošto ni u ostalom svetu. Nu nadaćmo se, da će nam talijanski saveznici onako, kako su znali porušiti staru svezu, uspostaviti novu, te ne ćemo dugo da ostanemo bez vesti o događajima, što se po svetu i u našoj domovini zbivaju.

Bežični brzovjav. I nekoje utvrde u Puli zastražile su odnosno zaposele već jučer talijanske čete. Bežični brzovjav stoji medjutim još uvek na raspolaganje zapovedništvu Jugoslavenske mornarice i puljskom mesnom odboru Narodnog veća.

Volovi za poljska radnja. U petak dne 8. novembra u 9 sati pre podne u ulici Siana kod gostione Brusina izdavaće se volovi za poljske radnje pod sledećim uvetima: 1. Jedan par volova može dobiti samo poljodelac privremeno na posudu za poljske poslove iz okolice Pule. 2. Posudjeni volovi imadu se držati u najvećem redu i valjano hraniti tako, da se isti nalaze na povratku makar u istom stanju ako ne u boljem. 3. Svi se imadu poskrbiti za dva jamca kod preuzimanja. Isti će supotpisati prijamlni zapisnik da jamče ta kodjer za volove kao i istinitost navoda vlasnika, te da su im ovi uveli točne poznati. 4. Dobljeni volovi imadu se o d m a h na prvi poziv natrag povratiti. 5. Svaka šteta uteraće se odmah prisilnom ovrom od primatelja a isto i od jamca. — Inženjer Milan Panjković.

Dopisi iz Istre.

Iz Pazina. — Odbor. Javljam, da se dana 31. listopada o. g. ustrojio u Pazinu Odbor narodnog veća SHS, koji je preuzeo odmah sve urede i poskrbio se za ostale druge stvari. U odbor izabrane su sledeće osobe: a) Predsedništvo: Predsednik dr. Šime Kurelić; podpredsednik: Franjo Mavar; Tajnik: Stanko Rodić; Blagajnik: Matija Gučančić; b) odbojnici: Za narodnu obranu: Cvahte, njegov zamenik Anton Jovanović; Za prehranu: Josip Mandić; za promet: Josip Mišon; Za organizaciju i agitaciju: Brolih Luka i Bartoša Ciro. Za odbor Narodnog veća: Predsednik: dr. Kurelah.

Narodna odbrana. Kako već gore javljamo, odbor Narodnog veća u Pazinu preuzeo je na sebe takodjer skrb za narodnu odbranu. Pozivamo radi toga svakog pravog, Jugoslavena, da bude član narodne odbrane. Dužnost je to, kojoj se mora svako odazvati. Pristupom u narodnu odbranu ne čuva svaki pojedinac samo imetak i osobnu sigurnost drugih, već mu je time zajamčena takodjer vlastita. Svako će moći vršiti svoje privatno zvanje bez obzira na pristup u narodnu odbranu. Tko hoće dakle pristupiti u narodnu odbranu, taj neka se prijavi odborniku Antunu Jovanoviću, kot. oružničkom stražmeštru.

Dobrovoljni doprinosi.

Za fond mesnog odbora zagrebačkog Narodnog Veća primismo svotu od K 92.— i ove retke: Pošto je Jugoslavenska država preuzela pod svoju upravu celu mornaricu, kucnuo je nama dan slobode pala je sila, ona sila, koja nas je kroz stoleća tištala poput more. Doživeli smo ono, za čime smo toliko žudili, pa zato pokažimo, da smo svesni svojih dužnosti nastojmo svuda očuvati mir i red, vršimo svoju službu marljivo i vjerno. Pokažimo da smo narod, koj ima jedino pred očima leđi dobrobit mile nam domovine. Budući slavni odbor čeka teška radača i nepredvidive zapreke od kojih je jedna od najveći — loše finacijalno stanje — polažemo iz svo jih skromnih sredstava svoj obol na oltar domovine. Živela Jugoslavija! Živela braća Cesi i Poljaci! Darovatelji: Pollak, Tomljenović, Fleck, Malinarić, Bartos, Šmidt, Ruznek, Hoffmann, Havlik, Jakobčević, Rogić, Movrić, Manestar, Pilaš. Dalje polažu: Radanović Stjepan K 70.—, Vitanović Šimun K 20.— i Dr. Klunić K 20.—, Ukupno: K 202.—, Zadnji iskar: K 2705'50, skupa: K 2907.50.

Prosveta.

Veliki kalendar „Književnoga Juga“ izišao je iz štampe. Već davno očekivanoj potrebi, da se izda jedan, narodni kalendar, koji bi stajao na dostojnoj umetničkoj visini, a ujedno bio pristupačan široj publici, udovoljio je sada Odbor SHS žena za siročad. Time se ujedno hoće bar donekle da namaknu sredstva, koja su Odboru potrebna, naročito za zimsku odeću i obuću 18.000 dece, koje seljak ishranjuje. U bogatom opsegu kalendar donosi radove najboljih naših kulturnih radnika i umetnika. Kalendar je odštampan latinicom, ćirilicom i slovenački. Cena mu je 4 krunč. Može se svi mesni odbori, zadruga, poverenici, svećenici, učitelji i pojedinci, koji su već obavešteni, da se što više zauzmu oko raspačavanja. Novac se neka šalje priloženim čekom. — Odbor SHS žena za siročad, Zagreb, Klipni trg 9.

Mali oglasnik

- Zbog slabog poznanstva želi bolji mladić upoznati se sa samostalnom gospodjicom ili udovicom. Adresa u upravi lista. 25
- Decimalna vaga (velika), stare novine, boce i svakojake druge stvari može se uz nisku cenu kupiti kod pomorske bojne pošte (Marinefeldpost) u Puli. 27
- Prodaje se 2 posteljine iz morske trave nove, 1 stol i 4 stolice, ormar, deča kolica i boce. Ulica Metastasia 25, od 8—2 i od 2—7. 26
- Prilika za kupnju Prodaje se kompletno pokućstvo za sobu (pokućstvo s jastucima), bredja koza i različite vrednote kod Herglotz Gaswerk Veruda. 16
- Izvranu kuharicu prime odmah obitelj bez dece. Karl Moravek, ulica Karla Franje Josipa 2. (prva Muzova kuća). 11
- Soba s pokućstvom u villi s električnim svetlom, peći i poslužbom iznajmljuje se. Ulica Amiragliato br. 45. (Monte Paradiso) — 13
- Iznajmljuje se soba s pokućstvom i slobodnim ulazom, ulica Lazarić 36-1.
- Parna praona A. Šaro, Via Sergia 67 preuzima u pranje i glačanje kao i dosad. Izvršava u 8—14 dana, nužno u 48 sat. 28
- Konjsko meso 24 prodaje se od danas uzapred, ulica Rapicchio. Rudolf Dobria.

Upraviteljstvo

zapuštenih kuća, vila i stanova se prima. Naslov nalazi se u upravi lista. 18

Traži se slovo slagare za hrvatski jezik

Upitati se u papirnici Jos. Krmpotić trg. Custoza.

Do svršetka rata besplatno vadenje zubiju bez boli za siromašne vojnike. Primaju se samo dobrovoljni doprinosi za juhu siromašnih bolesnika. — Viale Carrara 8 III. kat, kuća Perini.

Kreditno i eskomptno društvo
PULA, trg Custoza 45

prima u pohranu novac uz najviši mogućí kamatnjak, te isplaćuje uloške po dogovoru, bez obzira na ratno doba u svakoj visini.

Uređevali sati:
od 9—12 pre i od 3—4 i pol posle podne.

Kupuju se stare knjige svake vrsti i jezika. Podružnica Jos. Krmpotić, Pula, ulica Franje Ferdinanda br. 3.

Pojedin
ZENA listu: U pret za čitavu god. K 4 za polugodište K 2 tromesečno K 12— sobe K 4—, u mak do 16 fl. pojedini OGLASI primaju upravi lista trg Custoza Jos. Krmpotić

Godina IV.
Danas slave ni jugoslavenski pozivlju svi Jugoslavenski Narodni Dom. Danova mesnog pučanstva strojarsku školu prisustvuje po arsenalu Narode! Dužnost naš. Dakle sv 9 i po sati

Ty, jenz Hladnoc dávaš nár rukou všemo nichž kolísa ž hrozná bou kde padne los bud tam, kde za plemenahn

bud tam, kde proti ž národ plný enž loupí jiný nač valnými na druhé svi ž léčkou zisk tu praporům y druhou s pak pomocn

Tam neb tam necha

ud tam, kde od ubohý, jer život, jazyk, y statky drah de o svůj úd štěstí své a ud tam, kde vyslyš vliďn

Bud tam, kde slza

Od Šum Šumavě zaého národa Nebylo árod traged akouskými za e bajonety, blala úpěnliv odčinění. Z ejde doba, k aností v řad

Trpěli jsu etěz nepřetrží dce bila vr vyřené čekaly řetová vojna Nejděsně y jsme dou omenského a orokeval. Zlatým žeho národa